

Izdvojeno iz Izveštaja Evropske komisije o Srbiji objavljenog 17.4.2018. u Strazburu.

USTAV I NEZAVISNOST

Proces promene Ustava Republike Srbije koji se odnosi na oblast pravosuđa pokrenut je u maju 2017. sa pozivom za dostavljanje amandmana na Ustav od strane organizacija civilnog društva. Prva faza konsultativnog procesa bila je organizacija okruglih stolova. Jedan broj strukovnih udruženja i organizacija civilnog društva napustio je ovaj proces, navodeći kao razlog nepostojanje zvaničnog, od Vlade pripremljenog radnog teksta amandmana na Ustav; osporili su aranžmane i legitimitet konsultacija. Novi Nacrt amandmana na Ustav u oblasti pravosuđa objavljen je u januaru 2018. godine i bio je iznet na javnu raspravu. Jedan broj zainteresovanih se povukao iz konsultativnog procesa kritikujući format rasprave i atmosferu, i tvrdeći da ne postoji istinska rasprava. Poslali su otvoreno pismo Skupštini, Vladi i Ministarstvu pravde iznoseći svoju zabrinutost. Srpska vlast i zainteresovane strane treba da uđu u široke, inkluzivne i smislene javne rasprave sprovedene na konstruktivan način. Ovo bi trebalo da podigne svest o procesu ustavne reforme u zemlji i njen ishod koji bi trebalo da se ogleda u nacrtu koji će biti poslat na mišljenje Venecijanskoj komisiji.

Ostale planirane privremene mere za poboljšanje institucionalne nezavisnost Saveta su još u toku. Ovo se odnosi na prenos nadležnosti, sa Ministarstva pravde na Savete, u delu upravljanja celokupnim pravosudnim budžetom i pravosudnom upravom, nadzoru nad sudovima, prikupljanja statističkih podataka, kao i usvajanja pravila postupka. U tom pogledu, nije došlo do nekog posebnog napretka u izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu.

Neprikladni uticaji i poverenik

Pritisak na pravosuđe (uključujući i nadležne u pravosuđu) postoji i dalje. Komentari u javnosti najviših zvaničnika o istragama i tekućim sudskim postupcima su prisutni i smatraju se pritiskom na nezavisnost pravosuđa.

Neki pomak je ipak napravljen: Visoki savet sudstva je izmenio pravila u postupku kako bi reagovali što efikasnije u slučajevima navodnih političkih intervencija u pravosuđu na zahtev sudija. Izmenjena pravila ne predviđaju mehanizam za redovan odgovor Visokog Saveta Sudstva. Postupak je jedino primenjivan u vrlo ograničenom broju slučajeva. Mnogo razrađeniji mehanizam je uspostavilo Državno veće tužilaca kako za *ad hoc* tako i za redovne reakcije u slučajevima navodne političke umešanosti. Novoizabrani Poverenik za samostalnost u DVT ima funkciju da preduzme sve mere za pojedinačne žalbe zamenika tužioca i već je procesuirao nekoliko slučajeva.

Pravilnik Državnog veća o izboru na prvu tužilačku funkciju

Neki pomak je napravljen usvajanjem, u novembru 2016.godine pravilnika o prvom izboru sudija i zamenika javnih tužilaca koji se predviđa transparentne kriterijume za izbor zasnovane na zaslugama. Kroz dvofazni proces, kandidati su bili rangirani i DVT je predložio listu kandidata Skupštini. Međutim, proces imenovanja zamenika tužilaca je doveden u pitanje u julu 2017.godine i

Ustavni sud je doneo privremenu meru kojim su zaustavljena dalja imenovanja. Državno veće tužilaca je objavilo 2017.godine izbor za 17 javnih tužilaca i 89 zamenika tužilaca u skladu sa analizom o obimu posla iz 2016.godine. U skladu sa odlukom Ustavnog suda iz 2017.godine o oceni važećeg pravilnika Državnog veća tužilaca o kriterijumima evaluacije kandidata, Veće je usvojilo novi Pravilnik pri čemu usmeni ispit više ne doprinosi konačnom rangiranju kandidata. Ovo je u velikoj meri umanjilo aspekte izbora kandidata po zaslugi, kao i ključnu ulogu Veća u procesu izbora. Izbori za 57 mesta u tužilaštvu su u toku. Sistem koji omogućava efikasno i sistematsko vrednovanje rada sudija i tužilaca na osnovu jasnih kriterijuma, sa rezultatima koji doprinose napredovanju, tek treba u potpunosti da se implementira.

Zastoj u procesu imenovanja za zamenike tužilaca je smanjio efikasnost krivičnog postupka, naročito od kad je adverzijalni model uveden u krivični postupak 2013.godine, povećavajući odgovornosti tužilaštva bez istovremenog neophodnog povećanja broja zaposlenih.

Izveštaj EK u izvornom obliku možete pogledati **OVDE** (.pdf1.7 MB)